

Królestwo Urartu wciąż należy do tych starożytnych organizmów państwowych, które wciąż są niezwykle mało poznane, a wiedza o jego przeszłości nie dobiła się do szerokiej świadomości współczesnego społeczeństwa. Urartu zajmujące tereny wschodniej Anatolii powstało wskutek procesu jednoczenia małych organizmów o charakterze plemiennym. Po okrzepnięciu państwowości i zjednoczeniu terenów wokół jeziora Wan pod berłem jednego władcy stworzyło nową jakość polityczno- kulturową na terenie północnych rubieży Bliskiego Wschodu. Obecnie wiemy dość dużo o tym, jak rozwijało się państwo urartyjskie w jego centralnej części, a także do pewnego stopnia dzięki badaniom prowadzonym na terenie Iranu w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku, jak postępowała dynamika ekspansji i zagospodarowania nowo podbitych terenów na obszarze tak zwanego Azerbejdżanu Irańskiego. Prawie nic nie wiemy natomiast, jak w drodze ekspansji Urartu zdominowało tereny wchodzące obecnie w skład Republiki Armenii. Do dnia dzisiejszego pokutują poglądy ukształtowane jeszcze w latach trzydziestych dwudziestego wieku, kiedy to odnaleziono zostały sztandarowe urartyjskie fortece takie jak Karmir Blur czy Erebuni. Wyniki tych badań zakładały całkowitą dominację, graniczącą z całkowitą eksterminacją ludności podbitej. W świetle ostatnich badań prowadzonych na stanowisku Metsamor, można postawić tezę, że owe dotychczas do pewnego stopnia akceptowane poglądy, należy gruntownie zweryfikować. Nowe, wstępne ustalenia, pozwalają przypuszczać, że nie nastąpiła eliminacja ludności miejscowej, od pokoleń zamieszkującej tereny Doliny Ararackiej, stanowiącej później rdzeń państwowości urartyjskiej. W Metsamor uchwycono kontynuację funkcjonowania lokalnej tradycji ceramicznej, co dość dobitnie zaprzecza ustaleniom wcześniejszym. Warto dodać, że ceramika lokalna znajdowana jest w tych samych warstwach chronologicznych, w których odnajdywana jest także typowa dla okresu dominacji urartyjskiej ceramika typu Wan i Toprakkale. Proponowany projekt badawczy ma więc szansę na dokonanie przełomowych obserwacji i w nowy sposób zinterpretować sposoby i warunki ekspansji polityczno-kulturowej Urartyjczyków na obszar doliny Ararackiej. Dlatego też w trakcie realizacji projektu zdecydowano się na przeprowadzenie wieloaspektowych i interdyscyplinarnych badań, które w sposób bezsporny pozwolą na odtworzenie nie tylko środowiska, ale także podstaw ekonomicznych społeczności zamieszkującej mały, ale niezwykle ważny ośrodek miejski. Badania obejmą izotopowe analizy, dzięki którym będziemy mogli określić, czy ludność zamieszkująca Metsamor była społecznością lokalną, czy też mamy tutaj do czynienia ze zmianą populacji, i napływem ludności z okolic Wan, w wyniku najazdu. Mamy na ustalenie tego niezwykle szansę, bo w ramach badań podstawowych, które pozwolą na zdobycie niezbędnego do analiz materiału, będą koncentrowały się na odsłanianiu sekwencji i tych faz osadniczych, które bezpośrednio poprzedzały najazd urartyjski, okres dominacji Urartu, a także fazy związane ze zniszczeniami, które wiążemy z upadkiem królestwa Urartu. W trakcie owych badań podstawowych także pozyskany zostanie materiał faunistyczny, który także pomoże w odtworzeniu diety miejscowej społeczności w obrębie kilku stuleci funkcjonowania miasteczka. Ponadto dane z analizy petrograficznej ceramiki poszerzą naszą wiedzę na temat produkcji i dystrybucji naczyń ceramicznych. Badania środowiskowe pozwolą na wyjaśnienie, czy w przeszłości, tak jak obecnie miejsce, gdzie funkcjonowało miasto znajdowało się w terenie podmokłym, co w konsekwencji może pozwolić na odtworzenie warunków klimatycznych, i ustalenie, jakie znaczenie dla mieszkańców Metsamor miała gospodarka rolnicza.